

03

Eina-e

*Pràctiques per a una assignatura
de Principis d'Economia
impartida en un grau de Turisme*

Ricardo Flores Fillol
Judith Turrión Prats

Pràctiques per a una assignatura
de Principis d'Economia impartida
en un grau de Turisme

Eina-e, 3

Pràctiques per a una assignatura
de Principis d'Economia impartida
en un grau de Turisme

Ricardo Flores Fillol

Judith Turrión Prats

Tarragona, 2010

Edita:
Publicacions URV

1a edició: 2010
ISBN: 978-84-693-4804-8

Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili:
Av. Catalunya, 35 - 43002 Tarragona
Tel. 977 558 474 - Fax: 977 558 393
www.urv.cat/publicacions
publicacions@urv.cat

Índex

Presentació	7
Tema 1. Introducció a l'anàlisi econòmica	9
Tema 2. La demanda i l'oferta	15
Tema 3. El mercat	21
Tema 4. L'empresa	29
Tema 5. Introducció a la macroeconomia	37
Tema 6. El diner i la política monetària	45

Presentació

Introducció:

Aquesta col·lecció de problemes constitueix un material de suport per a una assignatura de Principis d'Economia, en el marc d'un grau de Turisme, destinada a apropar als estudiants els principals conceptes utilitzats en economia. Aquesta assignatura pretén proporcionar als alumnes mecanismes que permetin la comprensió dels conceptes i fenòmens econòmics més habituals del món contemporani, de manera que puguin entendre millor la realitat econòmica que els envolta. En definitiva, persegueix fer l'economia més propera.

Objectius de l'assignatura:

1. Conèixer els conceptes, fenòmens, elements i instruments bàsics per comprendre millor el funcionament del mercat, de l'empresa i de la realitat macroeconòmica del dia a dia.
2. Familiaritzar-se amb conceptes i instruments que facilitaran a l'alumne l'enteniment de temes relacionats amb aquesta matèria.

Estructura:

Inclou una part sobre microeconomia (pràctiques 1, 2, 3 i 4) i una part sobre macroeconomia (pràctiques 5 i 6) i s'intenten seleccionar els temes de més interès per als alumnes de turisme.

Bibliografia:

Bàsica:

MOCHÓN, F. *Economía y Turismo*. McGraw-Hill, 2004.

MOCHÓN, F. *Principios de Economía*. McGraw-Hill, 1998. Complementària:

CASTEJÓN R.; MÉNDEZ, E. *Introducción a la Economía del Turismo*. Prentice Hall, 2002.

AGUADO, J. C; LACALLE, M. C; CEPEDA, I. *Lecciones Básicas de Economía*. Thomson, 2005.

MANKIW, G. *Principios de Economía*. McGraw-Hill, 2003.

SAMUELSON, P.; NORDHAUS, W. *Economía*. McGraw-Hill, 1999.

SCHILLER, B. *Principios Esenciales de Economía*. McGraw-Hill, 2001.

Llibres d'exercicis pràctics:

CASTEJÓN, R. [et alii]. *Libro de Prácticas de Economía, Teoría y Política*. McGraw-Hill, 2002.

CASTEJÓN, R.; MARTÍNEZ, J. L. *Introducción a la Economía para Turismo. Casos prácticos y ejercicios*. Prentice Hall, 2003.

PARRA. E. [et alii] . *Economía y Turismo. Prácticas*. McGraw-Hill, 2005.

Pràctica tema 1

Introducció a l'anàlisi econòmica

1. L'anàlisi de l'impacte sobre la demanda de bitllets d'avió d'una reducció de les tarifes aèries és un tema de microeconomia o de macroeconomia?

2. Quan l'FPP (frontera de possibilitats de producció) es desplaça cap a la dreta, a què és degut?

3. Si una empresa de viatges introdueix una millora tecnològica que li permet gestionar més eficientment les reserves de viatges amb els mateixos recursos productius, com es trasllada aquesta millora tecnològica a l'FPP?

4. Una economia d'una petita illa només té dues possibilitats: dedicar els recursos al turisme (que designem com a x) o a l'agricultura (designada y). Si l'FPP de l'economia és donada per l'expressió $y = 60 - 3x$ i es produeixen 45 unitats del bé y , quantes unitats del bé x s'han de produir per tal que la combinació sigui tècnicament eficient?

5. Prenent les dades de l'exercici anterior, i a partir de la combinació eficient ($x = 5$, $y = 45$), determineu el cost d'oportunitat de produir una unitat addicional de turisme (bé x).

6. Continuant amb l'exemple anterior, suposem que la incorporació de noves tecnologies permet obtenir de manera eficient una unitat addicional del bé y per cada unitat de x . Quina serà l'expressió nova de l'FPF? Ha variat el cost d'oportunitat?

7. Si una agència de viatges introdueix una millora tecnològica que li permet gestionar més eficientment les reserves de viatges amb els mateixos recursos productius, com es podria representar gràficament aquesta millora tecnològica?

8. Com es podria representar en termes gràfics el fet que una economia amb prou recursos per oferir serveis durant 365 dies a l'any només n'ofereixi durant 250?

9. Digueu si les proposicions següents són de tipus normatiu o positiu:

- a) El cost dels viatges al Carib és molt elevat.
- b) L'eliminació de les regulacions en el sector d'aerolínies hauria de contribuir a disminuir els costos per als usuaris.

10. Descriviu breument les alternatives bàsiques a les quals s'enfronta una persona que hagi de decidir entre posar-se a treballar immediatament o iniciar estudis universitaris. En particular,

mencioneu els intercanvis (tant estàtics com dinàmics) que aquesta persona necessita avaluar per prendre aquesta decisió.

11. D'acord amb la vostra resposta anterior, com penseu que un augment en el nombre de persones aturades alteraria la decisió d'estudiar/treballar? Podríeu respondre aquesta pregunta utilitzant el concepte de *cost d'oportunitat*?

12. El cost d'oportunitat d'un màster en gestió financera és igual a la matrícula més el cost dels llibres: veritable o fals? Expliqueu la vostra resposta.

13. Suposem que en un país s'escullen a l'atzar 1.000 adults joves per al servei militar. Quina informació necessitem per esbrinar el cost d'utilitzar aquestes persones per a l'exèrcit?

14. Suposem que us podeu estalviar 50 euros comprant el vostre viatge en una agència que es troba en una ciutat que no és la vostra. Si per anar a aquesta ciutat només cal gastar 10 euros en benzina, val la pena anar-hi?

15. Identifiqueu quines de les afirmacions següents pertanyen a l'economia normativa i quines a la positiva:

- a) El preu del petroli es va triplicar entre el 1973 i el 1974.
- b) A principis dels noranta moltes economies occidentals tenien unes taxes d'atur elevades.
- c) Una disminució de la taxa de creixement del diner reduirà la taxa d'inflació.

- d) Una reducció dels tipus impositius anima a treballar i a estalviar més.
- e) Hem de lluitar contra l'atur concedint subvencions a les petites i mitjanes empreses.
- f) El 1989 els països pobres van rebre una part de la renda mundial més baixa de la que hauria estat aconsellable.

16. En una economia en què només es produeixen dos béns (x , y), l'FPF té la forma següent: $y = 150 - x/2$.

- a) Representeu l'FPF.
- b) Comenteu els punts $A=(100,100)$, $B=(300,0)$, $C=(150,75)$ i $D=(200, 150)$, $E=(50,50)$.
- c) Quin és el cost d'oportunitat de passar del punt A al C?

17. La taula següent ens mostra els valors de producció diària de gandules i ombrel·les d'una petita empresa.

<i>Possibilitats</i>	<i>Gandules</i>	<i>Ombrel·les</i>
A	0	20
B	1	18
C	2	15
D	3	11
E	4	6
F	5	0

- a) Representeu gràficament l'FPF.
- b) Seria possible i eficient produir 12 ombrel·les i 2 gandules?

- c) En les condicions actuals, seria possible fabricar 10 ombrel·les i 5 gandules?
- d) Què passaria si la incorporació d'una nova tecnologia ens permetés fabricar les gandules i ombrel·les d'una manera més eficient?

18. A partir de la taula següent, calculeu:

<i>Pa</i>	<i>Mantega</i>	<i>Blat</i>	<i>Arròs</i>
0	20	0	10
1	19	1	8
2	17	2	6
3	14	3	4
4	10	4	2
5	0	5	0

- a) Quin és el cost d'oportunitat del pa respecte a la mantega i del blat respecte a l'arròs?
- b) Representeu gràficament les taules anteriors.
- c) Representeu els punts $A=(4,2)$, $B=(12,4)$ i $C=(2,4)$.

19. Quan parlem del cost d'oportunitat d'una decisió del responsable d'una agència de viatges, ens referim:

- a) al valor monetari d'un servei ofert.
- b) al cost monetari de contractar un recurs productiu.
- c) al valor d'un servei descartat.
- d) al cost monetari d'un servei ofert.

20. Una agència de viatges s'ha especialitzat en l'organització de dos tipus de viatges: *i*) d'aventures al desert de Tunísia; *ii*) a Egipte, recorrent el Nil. Si organitza més viatges cap a una destinació es veu forçada a realitzar-ne menys cap a l'altra, atès que els seus recursos productius són limitats. Si les possibilitats de producció són les recollides al quadre següent:

<i>Viatges a Tunísia</i>	<i>Viatges a Egipte</i>
3	0
2	1
1	2
0	3

- a) *a*) Determineu el cost d'oportunitat de realitzar viatges a Egipte.
- b) *b*) Quina forma tindrà l'FPP a la qual s'enfronta el gerent de l'agència de viatges?

Pràctica tema 2

La demanda i l'oferta

1. Dibuixeu les corbes de demanda d'aquests dos casos i comenteu-ne les característiques :

- a) Es demanen 200 unitats a qualsevol preu.
- b) Es demana qualsevol quantitat per un preu igual a 10.

2. Com es desplaça la corba de demanda d'un bé normal si

- a) el preu d'un bé substitutiu es redueix?
- b) la renda augmenta?
- c) s'incrementa el preu d'un bé independent?

3. Com es desplaça la corba d'oferta d'un bé normal si

- a) disminueix el preu de les matèries primeres?
- b) augmenta el preu de venda del bé?

4. Al mercat d'ordinadors la demanda presenta una elasticitat preu de 4, mentre que l'oli presenta una elasticitat preu de 0,5. Su-

posant que els productors dels dos mercats vulguin augmentar els ingressos, quina haurà de ser l'estratègia en el preu?

5. Donada la funció de demana $p = 40 - q/10$, digueu en quin punt estem si l'elasticitat preu és de 4.

6. Demostreu que la funció:

- a) $q = 20.000p$ té elasticitat de l'oferta unitària.
- b) $q = 40.000 + 20.000p$ és inelàstica.

7. Determineu si la funció $q = 3p + p^2$ és una funció d'oferta, i calculeu l'elasticitat de la funció si $p = 3$.

8. Determineu si les afirmacions següents són certes o falses:

- a) De l'anàlisi de la funció de demanda s'infereix que una reducció del preu de venda sempre implica una reducció en l'ingrés dels productors.
- b) Si l'elasticitat preu de la demanda és 1,1, l'ingrés dels productors creix quan el preu de venda baixa.
- c) En una corba de demanda inelàstica, una reducció del preu farà augmentar l'ingrés total del productor.

9. La funció de demanda d'un bé i és:

$$q_i = \frac{700p_j + y}{20p_i}$$

en què y és la renda dels consumidors i p_j representa el preu del bé j .

- a) Els béns i, j són complementaris, independents o substitutius?
- b) El bé i és normal o inferior?

10. A les instal·lacions de l'Hotel Sol hi ha unes pistes de tennis que es lloguen als allotjats a l'hotel, que, segons dades d'anys anteriors i estimacions, presenta el següent quadre de demanda del mes d'octubre:

<i>Demanda mes d'octubre</i>		
	<i>Preu (en €)</i>	<i>N. de jugadors</i>
Situació 1	60	65
Situació 2	50	75
Situació 3	40	90
Situació 4	30	110
Situació 5	20	140

Es demana:

- a) Calcular l'elasticitat preu entre els punts 1 i 2 amb taxes de variació estàndard i amb el mètode del punt mitjà.
- b) Calcular l'ingrés total de l'empresa hotelera per a aquest servei, que correspon a cada un dels punts de la corba de la demanda.

11. L'empresa Services, SA ha elaborat un informe que estudia l'efecte de la variació dels preus d'allotjament als hotels de la zona de Costa Adeje (Tenerife) sobre el nivell d'ocupació dels apartaments i sobre el grau d'utilització dels cotxes de lloguer. D'aquest estudi s'han extret les dades del quadre següent:

<i>Preu hab. D'hotel</i>	<i>Apartaments llogats</i>	<i>Cotxes de lloguer utilitzats</i>
100	125	40
90	120	45

Calculeu l'elasticitat creuada de la demanda hotel-apartament i hotel-cotxes quan el preu de l'habitació passa de 100 euros a 90 euros.

12. Si la demanda dels serveis oferts per un hotel és la següent:

Punt	P (en €)	q (places hoteleres a la setmana)
A	50	25
B	40	35
C	30	50
D	20	70
E	10	100

- Calculeu l'elasticitat preu de la demanda entre els punts A i B amb taxes de variació estàndard i amb el mètode del punt mitjà.
- Calculeu l'ingrés total de l'empresa hotelera que correspon a cada un dels punts.

13. Al quadre següent es recullen les variacions de la quantitat demandada quan varia el preu en una determinada proporció per al cas d'un viatge en un servei públic urbà de transports, per

a un viatge a Madrid i per a un viatge a la República Dominicana. Calculeu l'elasticitat preu de la demanda en cada cas.

<i>Situacions</i>	<i>p inicial</i>	<i>p final</i>	<i>q inicial</i>	<i>q final</i>
Viatge en servei urbà	0,6	0,69	200	200
Viatge a la Rep. Dominicana	250	287,5	200	150
Viatge a Madrid	400	460	200	180

14. Què creieu que passarà amb la demanda de vacances a la muntanya si augmenta molt el preu dels hotels i apartaments que es troben ubicats en zones de platja?

15. Què succeirà amb els ingressos de l'empresa municipal de transports (EMT) si augmenten els preus de les tarifes del transport públic?

16. Com evolucionarà l'ingrés total d'un hotel de platja si el director de màrqueting decideix reduir els preus en un 4% i l'elasticitat preu de la demanda de l'hotel és 1,5?

17. L'oferta de viatges al Carib a Espanya dependrà de:

- La tecnologia, els gustos i la renda dels consumidors.
- El preu dels viatges al Carib, la tecnologia, el preu dels factors productius i el preu dels béns relacionats.
- El preu dels viatges al Carib, la renda dels consumidors, el preu dels béns relacionats, i els gustos i preferències.
- La productivitat de la terra i la climatologia.

18. La funció de demanda de bitllets d'avió a Egipte es desplaçarà cap a la dreta quan:

- a) augmenti el preu dels bitllets d'avió a Egipte.
- b) disminueixi el preu dels bitllets d'avió a Egipte.
- c) millori la renda dels turistes espanyols.
- d) augmenti el preu del combustible dels avions.

19. Les platges de la Costa del Sol són béns:

- a) substitutius dels viatges culturals.
- b) complementaris dels viatges a Anglaterra.
- c) independents dels viatges de «sol i platja».
- d) substitutius de les platges de Cadis.

20. Si considerem que el turisme a casa de familiars i amics és un bé inferior:

- a) La seva corba de demanda es desplaçarà cap a l'esquerra quan augmenti la renda.
- b) La seva oferta es desplaçarà cap a la dreta quan augmenti la renda.
- c) La quantitat demanada augmenta amb la renda.
- d) Totes les anteriors.

Pràctica tema 3

El mercat

1. Al mercat x hi ha 1.000 consumidors idèntics, i cadascun té la funció de demanda $q = 10 - p$. També hi ha 100 productors iguals, cadascun amb una funció d'oferta $q = 10p$. Calculeu:

- a) Les funcions d'oferta i demanda del mercat, i també la solució d'equilibri.
- b) Si a causa d'un augment de la renda de les famílies la funció de demanda del mercat passa a ser $q = 12.000 - 1.000p$, trobeu el nou equilibri de mercat.
- c) Si una millora tecnològica fa que la funció d'oferta del mercat passi a ser $q = 2.000 + 1.000p$, trobeu el nou equilibri de mercat.
- d) Si succeeixen els dos esdeveniments anteriors alhora (mencionats als apartats b i c), trobeu el nou equilibri de mercat.
- e) Tornant a l'apartat a , comenteu la situació si suposem que l'Estat decideix intervenir al mercat fixant preus màxims i mínims de la manera següent:
 - Fixa un preu mínim de 6
 - Fixa un preu màxim de 4
 - Fixa un preu mínim de 4 i màxim de 6

2. Donades les funcions següents de demanda $q = 180 - 4p$ i d'oferta $q = 90 + 2p$,

- trobeu el preu i la quantitat d'equilibri.
- en quina situació ens trobem quan $p = 20$?
- calculeu el preu que provoca un excés d'oferta de 20 unitats.
- calculeu el preu que provoca un excés de demanda de 30 unitats.

3. Si la funció d'oferta és $q = 5 + p$ i la funció de demanda és $q = 15 - p$,

- calculeu el punt d'equilibri.
- representeu gràficament l'excedent del consumidor i del productor.

4. En un mercat de lliure competència en què la funció d'oferta és $q = 3.000 + 5p$ i la demanda és $q = 10.000 - 2p$, calculeu l'equilibri. Si en el període següent canvia la demanda i passa a ser $q = 13.500 - 2p$ mentre que l'oferta no varia (ja que l'oferta s'adapta amb retard als canvis de la demanda), trobeu el nou preu i la nova quantitat d'equilibri estable.

5. Suposem un mercat caracteritzat per les funcions de demanda i d'oferta següents: $q = 86 - 2p$, $q = 50 + 2p$.

- Calculeu l'equilibri.
- Calculeu l'elasticitat preu de la demanda en equilibri.
- Calculeu l'elasticitat preu de l'oferta en equilibri.
- Calculeu la quantitat que s'intercanviarà si el preu és 10.
- Què succeirà al mercat si l'Estat hi intervé i fixa un preu igual a 7?

6. Un mercat està definit per les funcions individuals d'oferta següents: $q = 138 + 2p$, $q = p - 30$, $p = 5 + q$ i $2p - q = 3$. A partir d'aquestes dades, calculeu la funció d'oferta del mercat.

7. Suposem un mercat caracteritzat per les funcions de demanda i d'oferta següents: $q = 236 - 8p$, $q = 200 + 8p$.

- Calculeu l'equilibri.
- Calculeu l'elasticitat preu de la demanda en equilibri.
- Calculeu l'elasticitat preu de l'oferta en equilibri.
- Calculeu la quantitat que s'intercanviarà si el preu és 5.
- Què passarà al mercat si l'Estat hi intervé i fixa un preu igual a 1,5?

8. La funció de costos totals d'un hotel (competitiu) especialitzat en el turisme de «sol i platja» és $CT = (1,5)q^2 + 9q$, i la funció d'ingrés total és donada per $IT = 12q$.

- Determineu el volum de producció òptim.
- Quantifiquen el nivell de beneficis.

9. Un desplaçament cap a l'esquerra de la corba d'oferta de S a S' pot ser degut a:

- una variació en els gustos dels consumidors.
- una reducció del cost d'un factor de producció.
- una millora tecnològica en la producció del bé.
- un augment del preu del bé.
- cap de les anteriors.

10. Quina de les variables següents no afecta la funció de demanda d'un bé?

- a) El preu del bé.
- b) El nivell de tecnologia de la producció del bé.
- c) El nivell de renda.
- d) Tots són determinants de la demanda.

11. Si augmenten simultàniament l'oferta i la demanda d'un bé, aleshores:

- a) sempre augmenten la quantitat oferta i la demanada, i disminueix el preu.
- b) sempre disminueixen la quantitat oferta i la demanada, i disminueix el preu.
- c) sempre augmenta la quantitat oferta i la demanada, però és incert l'efecte sobre el preu.
- d) no es coneixen els efectes ni sobre la quantitat ni sobre el preu.
- e) cap de les anteriors.

12. Si disminueixen simultàniament l'oferta i la demanda d'un bé, aleshores:

- a) la quantitat d'equilibri augmenta i el preu també.
- b) la quantitat d'equilibri disminueix i el preu també.
- c) el preu d'equilibri disminueix però és incert el resultat sobre la quantitat.
- d) la quantitat d'equilibri disminueix però és incert el resultat sobre el preu.
- e) cap de les anteriors.

13. Si al mercat competitiu s'estableix un preu mínim superior al d'equilibri:

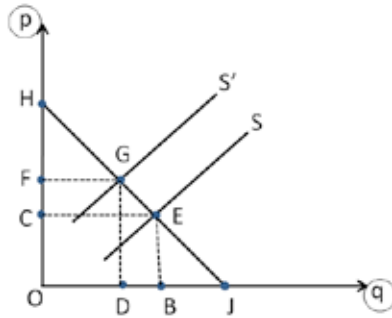
- a) es produirà un excés de quantitat demanada sobre la quantitat oferta.
- b) hi ha un excés de quantitat oferta sobre la demanada.
- c) molt probablement apareixerà un mercat negre.
- d) *a* i *c* són certes.
- e) cap de les anteriors.

14. Si els béns *x* i *y* són complementaris, davant d'un increment del preu de *x*:

- a) la demanda de *x* disminueix i la demanda de *y* augmenta.
- b) les demandes de *x* i *y* disminueixen.
- c) la quantitat demanada de *x* disminueix i la corba de demanda de *y* es desplaça cap a l'origen.
- d) la quantitat demanada de *x* disminueix i la corba de demanda de *y* es desplaça cap a fora.
- e) les quantitats demanades de *x* i *y* disminueixen.

15. Segons el gràfic adjunt, en desplaçar-se l'oferta de *S* a *S'* l'excedent del consumidor es reduirà a l'àrea:

- a) FHG
- b) DGEB
- c) CFGD
- d) CFGE
- e) cap de les anteriors

16. La incorporació de noves tecnologies en la gestió d'una cadena hotelera provoca:

- a) un desplaçament de la corba d'oferta de places hoteleres cap a la dreta.
- b) una reducció de la quantitat oferta.
- c) un desplaçament de la corba d'oferta cap a l'esquerra.

17. Si el govern intervé i fixa preus màxims (que són efectius) al mercat dels apartaments turístics:

- a) la quantitat oferta serà més gran que la d'equilibri.
- b) la quantitat oferta serà la d'equilibri.
- c) les corbes d'oferta i demanda es desplaçaran.
- d) la quantitat oferta serà menor que la d'equilibri.

18. Quan el mercat hotelier assoleix l'equilibri:

- a) l'oferta s'aproxima a la demanda.
- b) la quantitat oferta és igual a l'oferta, i la quantitat demanada, a la demanda.

- c) la quantitat oferta és igual a la quantitat demanada.
- d) hi ha pressió a l'alça sobre el preu dels hotels.

19. Si el turisme d'aventura ha deixat d'estar de moda i el preu actual d'aquests paquets és més alt que el d'equilibri:

- a) hi ha un excés de demanda.
- b) la quantitat demanada és la d'equilibri.
- c) l'escassetat pressiona el preu a la baixa.
- d) l'excedent pressionarà el preu a la baixa.

20. Si la funció de demanda de turisme rural és donada per $q = 4 - p$ i la funció d'oferta, per $q = 2 + p$, el preu d'equilibri del mercat és:

- a) 1
- b) 2
- c) 4
- d) 8

21. Expliqueu cadascuna de les afirmacions següents utilitzant gràfics d'oferta i demanda:

- a) Quan una onada de fred sacseja Florida, el preu del suc de taronja augmenta als supermercats de tot el país.
- b) Quan esclata una guerra al Pròxim Orient, augmenta el preu de la gasolina mentre que baixa el dels Cadillac de segona mà.
- c) Què passa amb el preu i la quantitat d'equilibri dels monopatis si puja el preu de la fibra de vidre (que és un material emprat en la fabricació de monopatis)?

- d)* Què passa amb el preu i la quantitat de pilotes de tennis d'equilibri si baixen les tarifes de lloguer de les pistes de tennis?
- e)* Què passarà amb el preu i la quantitat d'equilibri del servei de repartiment urgent de correu a mesura que augmenti el nombre de persones que tenen accés a Internet?
- f)* Per què els preus d'alguns béns (com els bitllets d'avió a destinacions turístiques) s'apugen durant els mesos de més consum mentre que els altres (com el dels préssecs) s'abaixa?

Pràctica tema 4

L'empresa

1. Una empresa dedicada a dur a terme activitats d'oci i activitats complementàries a les realitzades dins de l'hotel desenvolupa la seva activitat d'acord amb l'estructura de costos següent:

$$CF = 1.250$$

$$CV = 100q^2$$

El director d'aquesta empresa vol saber:

- a) Quina és la funció de costos totals.
- b) Quina és la funció de costos mitjans.
- c) Quina és la funció de costos marginals de l'empresa.

2. El parc temàtic Illa Bonica presenta la funció de costos totals següent: $CT = 3,5q^2 + 14q$, i la funció d'ingressos totals és donada per $IT = 28q$.

Determineu:

- a) El volum de producció òptim.
- b) El nivell de beneficis obtinguts.

3. Una empresa que opera en solitari té la funció de costos totals $CT = 2q^2 + 8q + 44$, i la funció inversa de demanda al mercat és $p = 68 - 8q$. Calculeu:

- Els valors d'equilibri si actua com a empresa monopolista.
- Els valors d'equilibri si actua com en un mercat de competència perfecta.
- Els beneficis en tots dos casos anteriors.
- La pèrdua de benestar social del monopoli.

4. Una indústria competitiva consta de 1.000 empreses iguals, i cadascuna d'aquestes empreses té una funció de $CT_i = 0,05q_i^2 + 100$. Determineu:

- La funció d'oferta individual [nota: $CMg_i = p(q_i^S)$]
- La funció d'oferta de la indústria [nota: $q_{\text{indústria}} = 1.000 q_i$]
- El preu i la quantitat venuda per les empreses, sabent que la funció de demanda del mercat $q_{\text{indústria}}^d = 210.000 - 4.000p$

5. Suposem la següent funció de producció: $q = 2L^2(2 - 2L + K)$. Si a curt termini el capital queda fixat a 28 unitats físiques, trobeu el nivell de L que correspon a l'òptim tècnic.

6. La funció de costos d'una empresa és $CT = 10q^2 + 2q + 10$. Trobeu:

- CV i CF
- CVMi, CFMi, CTMi
- CMg
- Òptim d'exploració

7. A la funció $CT = 50 + 6q$, indiqueu quins són els costos fixos:

- a) 50
- b) $6q$
- c) 56
- d) Amb les dades de l'enunciat no es pot saber

8. Si millora la tecnologia:

- a) el producte total creix.
- b) el producte mitjà primer decreix i després creix.
- c) el producte total no s'altera.
- d) amb les dades de l'enunciat no es pot saber.

9. A llarg termini, si observem que en augmentar la quantitat utilitzada de tots els factors productius en una determinada proporció el producte creix en una proporció menor, aleshores:

- a) estem en un tram de rendiments creixents d'escala.
- b) es compleix la «lleï de rendiments marginals decreixents».
- c) estem en un tram de rendiments constants d'escala.
- d) estem en un tram de rendiments decreixents d'escala.

10. Si la funció de producció d'una agència de viatges és $q = 10 + 20L$, el producte mitjà serà:

- a) 30
- b) $30/L$
- c) $10/L + 20$
- d) $30/L$

11. Si la funció de costos totals d'una aerolínia és $CT = 7 + 10q$, el cost de transportar un viatge més és de:

- a) 7
- b) 10
- c) el CMi
- d) 17

12. Qualsevol punt de la funció de producció indica:

- a) la quantitat màxima de producte que es pot obtenir amb una determinada combinació de factors productius, amb una tecnologia.
- b) les diferents quantitats de producte que es poden obtenir amb diferents nivells de tecnologia.
- c) les diferents quantitats de producte que es poden obtenir amb diferents quantitats de factors productius.
- d) els costos de producció de l'empresari.

13. El CMg és igual al CMi:

- a) quan el CMi és mínim.
- b) quan s'iguala el cost de l'última unitat produïda amb el mínim cost per unitat de producte.
- c) en un tram creixent de la corba de CMg.
- d) totes les respostes són correctes.

14. L'amo d'una cafeteria decideix contractar tres cambrers. Ara bé, quan contracta el segon, s'adona que ha assolit l'òptim tècnic. Això ho ha pogut saber gràcies a:

- a) un estudi sobre el CMi.
- b) l'anàlisi dels CF.
- c) l'evolució de l'IT.
- d) el comportament de la PMi.

15. Un grup d'estudiants de Turisme ha finalitzat els estudis i pensa rehabilitar una casa de camp i explotar-la turísticament com una casa rural. Quines dues variables clau haurien de preveure per estimar el nombre d'habitacions o places que els permetrà maximitzar el benefici futur?

- a) CT i CMg
- b) CMi i CMg
- c) IT i IMg
- d) IT i CT

16. Digueu si és veritable o fals i argumenteu per què:

- a) En una economia s'anomena *curt termini* el temps transcorregut des que s'inicia l'activitat productiva fins que finalitza el segon any comptable.
- b) Hi ha rendiments creixents d'escala als processos productius en què, en augmentar els inputs en una determinada proporció, l'output creix en més proporció i els CMi són decreixents.
- c) Si els empleats d'un hotel en temporada alta (que són els mateixos que en temporada baixa) són capaços de preparar i netejar més habitacions, la productivitat del treball augmenta.

17. L'empresa Viatges Universals té la següent funció de costos: $CT = 5 + 7q^2$. Determineu:

- a) El CMg.
- b) El benefici o la pèrdua que obté si el preu que es determina al mercat és 6 € i ven 5 unitats del bé que s'ofereix.

18. L'agència de viatges Conegui el Món s'enfronta a una PMi del treball com la de la taula següent. Calculeu el producte total (q) i la PMg en aquesta taula.

Representeu q en un gràfic; en un altre, just a sota de l'anterior, representeu la PMi i la PMg, i delimitau les zones de rendiments creixents, decreixents i constants.

<i>Factor variable (L)</i>	<i>PMi</i>	<i>q</i>	<i>PMg</i>
1	20		
2	25		
3	35		
4	50		
5	45		
6	40		
7	33,5		

19. L'empresa Muntanya suporta els costos de producció que es presenten a la taula següent. Si $CF = 3$ €, determineu CT, CMi, CVMi, CFMi i CMg.

q	CV	CF	CT	CMi	CVMi	CFMi	CMg
0	0						
1	0,3						
2	0,8						
3	1,5						
4	2,4						
5	3,5						
6	4,8						
7	6,3						
8	8						

Pràctica tema 5

Introducció a l'anàlisi macroeconòmica

1. L'activitat econòmica d'un país és desenvolupada per dues úniques empreses. L'empresa x , dedicada a la fabricació de portes, ha produït per un valor de 1.500 unitats monetàries en l'actual exercici econòmic. Per realitzar aquesta producció ha necessitat fusta per valor de 500 u.m. i tiradors per valor de 200 u.m., materials que han estat tots subministrats per l'empresa y . L'empresa y , que no necessita matèries primeres en el seu procés productiu, ha venut tota la seva producció a l'empresa x . Calculeu el valor afegit generat per aquesta economia.

2. Calculeu el PIB a preus de mercat amb les dades de la CNE-Base 95 per a l'economia espanyola l'any 1995, traduïdes a milions d'euros:

Via producció:

- Producció (a preus finals) = 798.615
- Consums intermedis = 395.098
- Impostos sobre productes = 41.906
- Subvencions sobre productes = 7.635

(Font: www.ine.es / inebase, economía / cuentas económicas/ contabilidad nacional de España / serie contable 1995–1999 / PIB a precios de mercado y sus componentes)

3. Calculeu el PIB a preus de mercat amb les dades de la CNE-Base 95 per a l'economia espanyola l'any 1995 traduïdes a milions d'euros:

Via renda:

- Sous i salaris = 172.837
- Cotitzacions a la seguretat social a càrrec dels ocupadors = 45.657
- Excedent brut d'exploració = 103.795
- Rendes mixtes brutes = 77.471
- Impostos sobre productes = 45.663
- Subvencions sobre productes = 7.635

(Font: www.ine.es / inebase, economía / cuentas económicas/contabilidad nacional de España / serie contable 1995–1999 / cuentas del total de la economía y de los sectores institucionales)

4. Calculeu el PIB a preus de mercat amb les dades de la CNE-Base 95 per a l'economia espanyola l'any 1995 traduïdes a milions d'euros:

Via despesa:

- Despesa en consum final = 340.856
- Formació bruta de capital = 97.749
- Exportacions de béns i serveis = 98.958
- Importacions de béns i serveis = 99.775

(Font: www.ine.es / inebase, economía / cuentas económicas/ contabilidad nacional de España / serie contable 1995–1999 / PIB a pm y sus componentes)

5. Utilitzant les dades ofertes per l'Institut Nacional d'Estadística (INE), ompliu els espais lliures, tant a les dues primeres columnes del quadre (els buits que falten) com a les dues últimes columnes, que s'han d'omplir del tot.

[Nota: G figura com a consum – de vegades es pot considerar part del consum, que llavors és consum públic i privat.]

El PIB i els seus components pel mètode de la despesa a Espanya el 2003 (preus constants, milions d'€)

	2002	2003	Variació interanual (%)	Pes de cada element al PIB (%) el 2003
Despesa en consum final (públic i privat)		446.398		
Despesa en consum final de llars	327.695	337.039		
Despesa en consum final de les ISFLSH	3.989			
Despesa en consum final d'AAPP (això és G)	101.244	105.185		
Formació bruta de capital	138.459			
Formació bruta de capital fix	136.635	140.956		
Variació d'existències		2.265		
Exportacions netes		-19.063		
Exportacions de béns i serveis	169.526	173.998		
Importacions de béns i serveis	184.262			
Producte interior brut				

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

6. A partir de les dades següents, calculeu la taxa de creixement del PIB real, del PIB nominal, del deflactor del PIB i de l'IPC d'una economia d'un país entre els anys 1995 i 1999 (base 1995).

<i>Any</i>	<i>PIB nominal</i>	<i>Deflactor</i>	<i>IPC</i>
1995	3.000	100	100
1996	3.250	125,5	120
1997	4.100	180,7	160
1998	4.775	210,3	210
1999	5.310	250,7	270

7. Considereu una economia en què l'estructura del PIB pel costat de la despesa d'un any determinat, en termes reals i nominals, és donada per la taula següent:

El PIB real i nominal

<i>Components del PIB</i>	<i>Termes reals</i>	<i>Termes nominals</i>
Consum privat	10	15
Consum públic = G	5	7
Formació bruta de capital fix	3	5
Variació d'existències	1	2
Exportacions	3	4
Importacions	3	6

- Determineu el valor del deflactor del PIB per a aquest any.
- Determineu el valor del PIB real d'un any posterior en què el deflactor del PIB és un 5% superior al deflactor del

PIB calculat a l'apartat *a*, i el PIB nominal és de 42. Quina és la taxa de creixement del PIB real?

- c) Adapteu l'apartat *b* si prenem com a base l'any de l'apartat *a* (és a dir, Deflactor = 100 i PIB nominal = PIB real). Quina és la taxa de creixement del PIB real?

8. En la comptabilització del producte nacional s'inclou el valor dels béns següents:

- a) La tela utilitzada per fabricar unes samarretes de record.
- b) El cotó amb què es va elaborar la tela.
- c) Les samarretes de record mateixes.
- d) Totes les anteriors.

9. Quina de les afirmacions següents referides al producte nacional és la correcta?

- a) Mesurat des de la perspectiva de la despesa, el resultat és superior que quan es mesura des de la perspectiva de la renda.
- b) Mesurat des de la perspectiva de la renda, el resultat és superior que quan es mesura des de la perspectiva de la producció.
- c) Mesurat des de la perspectiva de la producció, el resultat és superior que quan es mesura des de la perspectiva de la despesa.
- d) Cap de les afirmacions anteriors és correcta (el resultat del PN és el mateix es mesuri com es mesuri: des de la perspectiva de la despesa, de la producció o de la renda).

10. Des de l'enfocament de la despesa, el producte nacional és la suma de consum privat, inversió, consum públic i, a més:

- a) es resten les exportacions i se sumen les importacions.
- b) se sumen les exportacions i es resten les importacions.
- c) es resten tant les exportacions com les importacions.
- d) no es consideren ni les exportacions ni les importacions.

11. Quina de les afirmacions següents és correcta?

- a) El PIB és sempre superior al PNB.
- b) El PNB és sempre superior al PIB.
- c) El PIB ha de coincidir sempre amb el PNB.
- d) En unes ocasions el PIB pot ser superior al PNB i en d'altres al revés.

12. La producció d'una cadena hotelera amb residència legal a Espanya imputada al complex que explota en una platja llatino-americana:

- a) és una partida que s'inclou al PIB.
- b) és una partida que s'inclou al PNB.
- c) és una partida que s'inclou tant al PIB com al PNB.
- d) és una partida que no s'inclou ni al PIB ni al PNB.

13. Si T_i són els impostos indirectes, S_b les subvencions, RRN les rendes generades pels residents nacionals fora de les fronteres del país i RRE les rendes generades pels residents estrangers al país, quina de les següents formulacions és vàlida?

- a) $PNB = PIB - RRN + RRE$
- b) $PNB = PIB - T_i + S_b$

- c) $PNB = PIB + Ti - Sb$
- d) $PNB = PIB + RRN - RRE$

14. El PIB a preus de mercat és igual al PIB a cost dels factors:

- a) més l'amortització.
- b) menys l'amortització o depreciació (l'amortització i la depreciació només es consideren quan parlem d'inversió bruta o neta).
- c) més els impostos indirectes i menys les subvencions rebudes per les empreses.
- d) més les transferències a les famílies (les famílies simplement augmenten la renda personal).

15. Si des de l'any que es pren com a base la inflació en anys successius ha estat sempre positiva, passats deu anys:

- a) el PIB a preus corrents és superior al PIB a preus constants.
- b) el PIB a preus corrents és inferior al PIB a preus constants.
- c) el PIB a preus corrents és equivalent al PIB a preus constants.
- d) es necessiten més dades per determinar si el PIB a preus corrents és superior o inferior al PIB a preus constants.

16. Si el PIB d'un país és de 18 miliards d'euros (1 miliard = 1.000.000.000), quin és el valor de les exportacions si se sap que el valor del consum privat (C) és de 9, el de la inversió bruta (IB) de 2, la despesa pública (G) de 5 i les importacions (Q) d'1 (totes les dades en miliards d'euros)?

- a) 2 miliaards d'euros.
- b) 3 miliaards d'euros.
- c) 1 miliard d'euros.
- d) 5 miliaards d'euros.

17. Un recepcionista d'hotel va percebre, l'any 2000, un sou de 1.000 €/mes. Si l'IPC d'aquest any va augmentar un 2%, quin hauria d'haver estat el seu sou nominal durant l'any 2001 perquè el seu sou real no hagués variat?

- a) 1.020 €/mes
- b) 980 €/mes
- c) 1.200 €/mes
- d) 1.002 €/mes

Pràctica tema 6

El diner i la política monetària

1. Analitzeu l'efecte que tindria sobre la quantitat de diner la decisió de tots els bancs comercials privats del país d'augmentar el coeficient de reserves voluntàriament un 10% per sobre del mínim legal.

2. Indiqueu si és correcta la definició següent: «Per tal que els bancs comercials creïn diner, els particulars han de mantenir-lo totalment en forma d'efectiu.»

3. Indiqueu si és correcta l'afirmació següent: «Si el coeficient de caixa es redueix, *ceteris paribus*, els bancs comercials poden crear més diner.»

4. El banc central d'un país ha emès diner legal per una quantitat de 10.000 u.m., de les quals el 80% està en mans del públic i el 20% en forma de reserves. Sabent que les reserves representen el 10% dels dipòsits del públic, calculeu la quantitat de diner a l'economia (oferta monetària).

5. Els dòlars que un turista nord-americà té a Marbella, què representen per al sistema financer de l'economia espanyola?

- a) Diner legal
- b) Un mitjà de canvi
- c) Efectiu
- d) No és diner legal

6. Si el turista anterior obre una llibreta d'estalvis en un banc espanyol, i canvia els dòlars per euros, podem dir que l'oferta monetària:

- a) augmenta, perquè augmenten els dipòsits.
- b) disminueix, perquè augmenten les reserves del banc.
- c) no es modifica, perquè els dòlars no són diner legal.
- d) augmenta, perquè augmenten les reserves dels bancs en disminuir els dipòsits.

7. Quina de les següents és una característica bàsica dels actius financers?

- a) L'emissió per part del Banc d'Espanya.
- b) La liquiditat.
- c) El llarg termini d'amortització.
- d) La garantia en quedar reflectits a l'actiu del balanç.

8. Quan un turista paga la factura per una estada en un hotel de Tarragona a través d'un xec bancari, aquest xec és diner legal o bancari?

- a) Sí, sempre que tingui fons.
- b) Sí, sempre.

- c) No, mai.
- d) Sí, sempre que s'accepti.

9. Quina de les institucions següents crea diner bancari?

- a) Iberia
- b) Fontesoro
- c) La Caixa
- d) AGF Seguros

10. Dels conceptes següents, quin reflecteix millor la quantitat de diner que hi ha en una economia?

- a) El diner legal
- b) Les divises
- c) L'oferta monetària
- d) Totes les anteriors són correctes

11. El coeficient de reserves es calcula com un percentatge:

- a) dels dipòsits.
- b) del passiu bancari.
- c) de la liquiditat bancària.
- d) del diner legal.

12. Si el tipus d'interès fos del 3,5%, el cost d'oportunitat de mantenir diner com actiu seria:

- a) superior al 3,5%.
- b) inferior al 3,5%.
- c) igual al 3,5%.

d) sempre 0, ja que el diner és l'actiu més líquid que existeix.

13. Digueu si les afirmacions següents són veritables o falses:

- a) El diner és un actiu o un mitjà de mantenir riquesa per a qui el té.
- b) Actualment, el concepte de diner a la UE es redueix a les monedes i bitllets de curs legal que circulen com a mitjà de pagament a la zona euro.
- c) Totes les institucions financeres poden emetre diner bancari.

14. Raoneu per què a mesura que augmenten els tipus d'interès europeus en relació amb els dels Estats Units l'euro s'aprecia respecte del dòlar. Per què els ciutadans nord-americans tindran menys incentius per estiuajar a Espanya?

15. Si haguéssiu de calcular la quantitat de diner que teniu, què hi inclouríeu? Per què no hi incloeu el valor del pis, del cotxe o altres objectes?

16. Quina és la clau perquè es *multipliqui* el diner bancari?

17. Amb les dades següents, expressades en milions d'euros, calculeu la quantitat de diner que hi ha al sistema (M1, M2 i M3):

- Efectiu: 45 000
- Dipòsits a la vista: 125 000
- Dipòsits d'estalvi: 60 000

- Dipòsits a termini: 75 000
- Tipus d'interès: 3,5%